

Tilsynserklæring for skoleåret 2020/2021 for Fænøsund Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 445010	Skolens navn: Fænøsund Friskole
----------------------	------------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Marieke Brinck

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
23-03-2021	3. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
23-03-2021	2. klasse	Matematik	Naturfag	Marieke Brinck
23-03-2021	4. klasse	Kristendom	Humanistiske fag	Marieke Brinck
23-03-2021	4. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
27-04-2021	6. klasse	Musik	Praktiske/musiske fag	Marieke Brinck
27-04-2021	9. klasse	Historie	Humanistiske fag	Marieke Brinck
27-04-2021	5. klasse	Geografi	Naturfag	Marieke Brinck
17-05-2021	0. klasse	Natur	Naturfag	Marieke Brinck
17-05-2021	9. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
17-05-2021	8. klasse	Samfundsfag	Humanistiske fag	Marieke Brinck
17-05-2021	4. klasse	Matematik	Naturfag	Marieke Brinck

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Jeg har i skoleåret 2020-2021 været på tre tilsynsbesøg på friskolen, hvor jeg har set undervisning inden for de tre
--

fagområder. Fordi eleverne i de ældste klasser pga. Covid19 kom relativt sent tilbage til fysisk fremmøde på skolen, har observationerne primært fundet sted i indskolingen og på mellemtrinnet. I år har jeg ramt en stort bredde af fag dog flest inden for det humanistiske fagområde. I forbindelse med besøg i undervisningen har jeg studeret årsplaner, snakket med lærerne om deres valg af materialer, undervisningsmetoder og differentiering med henblik på at kunne vurdere, om undervisningen står mål med Folkeskolens Fælles mål. Jeg har desuden talt med de fleste lærere om betydningen af online-undervisningen.

Noget af det er inddraget i denne erklæring.

På trods af Covid19 udfordringer er det lykkedes mig at opnå en nogenlunde bredde i de observerede fag, men i det kommende skoleår kan jeg med fordel prioritere observation af flere lektioner med de praktisk/musiske fag.

Jeg har haft møder med skolens leder og talt med skolens bestyrelsesformand. I år har det ikke været muligt at deltage i morgensamlinger, men jeg har observeret online morgensamlinger, observeret børnenes interaktion i frikvarterer, snakket med elever om undervisningen og om det at være elev på Fænøsund Friskole i et underligt skoleår med udfordringer og muligheder.

Overordnet har jeg fortsat et godt indtryk af skolen, hvor lærerne og ledelsen har kæmpet for at finde gode løsninger i en anderledes tid i en fin balance mellem fokus på elevernes trivsel, det sociale og faglige.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

Undervisningssproget er dansk.

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de

fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

I det følgende har jeg kort beskrevet det, jeg så på mine tilsynsbesøg i fagene inden for det humanistiske område. Når jeg sammenholder friskolens undervisningsplaner og materialerne, der er anvendt i den observerede undervisning med fagenes kompetenceområder og videns- og færdighedsområder på relevante klassetrin, er det min vurdering, at det observerede i meget høj grad står mål med undervisningen i folkeskolen.

Ved observation af dansk i 3. klasse så jeg undervisning med temaet De levende fortællinger. Efter en evolutionsleg, fortalte underviseren historien om uheldige Martha. Undervejs kom eleverne med forslag til skyggebevægelser, der kunne levendegøre fortællingen. Eleverne var meget fokuserede og hjalp gerne med at finde nye bevægelser. Efter denne intro skulle eleverne i mindre grupper selv huske tilbage på gårsdagens historie og sætte skygebilleder til. Samarbejdet fungerede godt, og eleverne formåede at fastholde fokus, de hjalp hinanden og skiftedes til at finde bevægelser. Lektionen sluttede med oplæsning af Rune T Kiddes: Robbing Hut og sheriffen af Skinkeløs. (Ja, sådan staves det!).

Kristendom i 4. klasse handlede om at komme til at gøre noget forkert, og undervisningen tog blandt andet afsæt i børnenes egne nedskrevne erfaringer med at have gjort noget forkert/pinligt. Emnet blev suppleret og perspektiveret med en snak om maleriet "Jakobs kamp med samvittigheden" som fandtes i fagets grundbog. Eleverne fortalte herefter deres historier på skift og læreren spurgte empatisk ind til deres følelser og tanker. Det var tydeligt, at eleverne var trygge i dette rum og de bød fx ind med historier, hvor de var kommet til at gøre noget forkert i skolen og fortalte, hvor pinligt det var, når læreren opdagede det.

Engelsk i 4. klasse tog afsæt i filmen Winnie the Pooh, som eleverne havde set i en online-uge. I grupper skulle de hjælpe hinanden med at finde billeder af personer fra filmen og derefter skrive om dem på engelsk. Der var forskel på elevernes faglige niveau, men alle elever forsøgte at udtrykke sig på engelsk. Som afrunding på modulet gik de ud og legede engelske lege.

I en historietime i 9. klasse var de nået til Den store museumsdag, som var afrundingen af et længere forløb om de store riger fx Romerriget og Det mongolske rige. Eleverne startede med at klargøre deres "installationer". Derefter gik de rundt på "museumsbesøg" og kiggede på hinandens udstillinger. Eleverne havde valgt forskellige udtryksformer: fysisk produkt, planche, video, PP og en rundvisning i et mindcraft-program. Efter museumsbesøgene skulle eleverne på baggrund af udleverede spørgsmål først forholde sig til arbejdsprocessen og derefter formidlingsformens muligheder og begrænsninger.

I én af de sidste engelsktimer i 9. klasse var der fokus på klargøring til den mundtlige prøve. Lektionens mål var at sikre, at alle elever var klar over, hvilke prøveemner og tekster, de skulle have styr på - samt at sikre at alle elever havde samtlige tekster. Efter denne lidt tekniske del, gik eleverne i gang med at repetere, hvad teksterne handlede om og hvad de kunne snakke om til eksamen. De fleste elever følte sig ok klar til de mundtlige prøver, selv om de ikke havde snakket så meget engelsk dette forår.

I samfundsfag i 8. klasse var de i gang med et demokratiforløb. I tidligere lektioner havde de arbejdet med udvikling af partiprogrammer, tiltrækning af partimedlemmer og partinavne. I denne lektion skulle hvert parti op på talerstolen og argumentere for det borgerforslag, som de mente skulle viderebehandles i folketinget. Eleverne var meget engagerede i denne "leg", hvor de efter præsentation af borgerforslaget skulle drøfte, hvorvidt de som parti ville stemme for eller imod forslaget. De forslag, der havde flertal skulle viderebearbejdes i de efterfølgende lektioner.

Eleverne syntes, det var sjovt at afprøve dette og tog det ret seriøst. Læreren perspektiverede undervejs til processer, der også finder sted i Folketinget.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

Inden for det naturfaglige fagområde har jeg set undervisning i forskellige fag og forskellige klassetrin og studeret årsplanerne. Efter undervisningerne har jeg talt med underviserne og spurgt til fagligt niveau, anvendte materialer og i år også til deres oplevelse af online-undervisningens betydning for elevernes sociale niveau og trivsel. Når jeg sammenholder fagenes årsplaner og materialerne, der er anvendt i den observerede undervisning med fagenes kompetenceområder og videns- og færdighedsmål på relevante klassetrin, er det min vurdering, at det observerede i meget høj grad står mål med undervisningen i folkeskolen.

Matematik i 2. klasse bestod denne dag af to værksteder. I det ene værksted var der gang i et matematikspil, der handlede om, at eleverne i mindre grupper skulle dyste mod hinanden ved plusse øjnene på terningerne og at satse. Alle børnene deltog aktivt og de formåede at ligge tallene korrekt sammen. Der blev undervejs snakket om og løst mindre konflikter, da mange elever var meget optaget af at vinde spillet. Halvvejs i timen byttede de til det andet værksted, hvor eleverne arbejdede ud fra arbejdsbogen. Der var adgang til konkrete materialer for de elever, der havde brug for dette at støtte sig til. Alle elever var i gang- i varieret tempo- og læreren gik rundt og hjalp eleverne med at holde fokus og støttede dem i processen.

Geografi i 5. klasse blev indledt med en længere seance, hvor læreren fortalte om de store verdenshave, hav, farvand, bælt og sund. Da læreren begyndte at tegne på tavlen og illustrere de visuelle forskelle mellem fjord, bugt, vig, tange, odde og høfter blev elevernes opmærksomhed fanget, og derefter bød flere elever ind med deres bud på begrebernes betydning. Efter dette forarbejde gik alle elever i gang med at arbejde med de relevante sider i arbejdsbogen.

I denne lektion var både 0. klasser og førskolebørn samlet til et fælles oplæg med smukke billeder om sommerfuglens fantastiske forvandling. Efter oplægget blev der vist en kort film om sommerfugle, hvorefter børnene på tværs af alder blev fordelt ud i værksteder. I det ene værksted kunne eleverne vælge mellem at tegne en sommerfugl, at tegne de forskellige faser i sommerfuglens forvandling, at skrive eller at læse. Med empatiske spørgsmål og relevant feedback gik læreren rundt og forsøgte at opmuntre eleverne til at gøre sig endnu mere umage og fastholde fokus.

Matematiktimen i 4. klasse startede med kort repetition om målestoksforhold, hvorefter de stående i en cirkel på skift fortalte om de aktiviteter, de havde valgt til Sundparken. Tilbage på hver deres plads blev dagens arbejde i matematikbogen kort forklaret. Alle elever gik i gang med den første opgave, som alle så ud til at kunne gennemskue. Læreren gik rundt og stillede spørgsmål til eleverne og hjalp på denne måde eleverne videre, hvis de var gået i stå eller hvis de havde brug for yderligere udfordringer.

Det var tydeligt, at der var relativt stor niveauforskel og at læreren var opmærksom på dette i undervisningen.

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

I dette skoleår har jeg kun observeret en musiktime inden for det praktisk/musiske fagområde. I dette fag bliver der ikke brugt et fast undervisningsmateriale, men læreren støtter sig til fælles mål og finder selv sange og andet, der kan bidrage til at nå målopfyldelsen inden for både musikfagets kompetenceområder samt de enkelte videns- og færdighedsområder.

Musik i 6. klasse fandt sted i et nyordnet musiklokale, hvor eleverne straks gik hen til hver deres instrument. Temaet var arbejdet med en sang med fire akkorder, der gentages i store dele af sangen. Mens de enkelte instrumentgrupper øvede med læreren, skulle de andre elever øve sig lydløst på deres instrument. Det lykkedes oftest og kun med få markeringer fra lærerens side, lykkedes det eleverne at vente på hinanden. Afslutningsvist fik de spillet og sunget sangen igennem nogle gange. Det var tydeligt, at læreren formåede at støtte eleverne og tilpasse tempoet, så alle eleverne fik en oplevelse af, at de kunne løse opgaven godt.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

I år har jeg ikke valgt at forholde mig til årskaraktererne men udelukkende at lave en vurdering på baggrund af det observerede og på baggrund af samtaler med lærerne. Undervisningen i dansk i 9. klasse står mål med undervisningen i folkeskolen, og alle elever kunne deltage og bidrage i undervisningen. Der var naturligvis niveauforskel, men jeg fik indtryk af, at eleverne var virkelig gode til at udtrykke sig mundtligt, lave analyser og drage paralleller til noget udenfor deres egen verden.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

Jeg formoder på baggrund af det observerede, at elevernes niveau står mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, da langt de fleste elever kunne lave alle de opgaver, der var udarbejdet til deres klassetrin. Efter samtale med læreren kom det desuden frem, at en del elever havde arbejdet meget med matematik under nedlukningen og fagligt var de kommet langt i forhold til, hvad de plejede på dette klassetrin. Der var dog et par elever i klassen, som ikke havde haft den samme støtte hjemme og disse elever havde brug for en del hjælp nu for at følge med resten af klassen.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

I år har jeg fulgt engelsk i to klasser og snakket med både lærere og elever - og lyttet til elevernes faglige niveau. I år har forholdene været lidt anderledes, og lærerens vurdering er, at elevernes skriftlige niveau i engelsk er blevet styrket i online-perioden, hvor det var sværere at få eleverne til at snakke engelsk. Eleverne i 9. klasse havde selv en oplevelse af, at de nok var blevet lidt mindre sikre mundtligt, men de var overbevist om, at det hurtigt ville komme igen, når de vænnede sig til at snakke engelsk igen.

Efter samtaler med de to engelsklærere viste der samme tendens i begge klasser.

Nogle ganske få elever har et begrænset ordforråd men størstedelen af eleverne har et flot ordforråd. Den aktive deltagelse i engelskundervisningen er steget efter, at eleverne kom tilbage på skolen. Nogle elever havde været markant mindre aktive i online-perioden.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Nej

10.1 Årsag

Skolen afholder ikke prøve i historie jf. §8a, stk. 5

10.2 Står elevernes standpunkt i historie mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

10.3 Uddybning

På baggrund af det anvendte undervisningsmateriale, niveauet for den faglige aktivitet, elevernes aktive deltagelse i historieundervisningen og årsplanen, er det min vurdering, at elevernes standpunkt i historie står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

På baggrund af mine besøg indenfor alle tre fagområder, samtaler med lærerne, undersøgelse af lærernes årsplan og samtale med lederen, er det min vurdering, at skolens samlede undervisningstilbud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

Der er på denne skole flere tegn på, at skolen i sit virke forbereder børnene til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Dette ses blandt andet i det fortløbende samarbejde med eksterne aktører herunder: UU-vejledningen, Ungdomsskolen og PPR-psykologen, samt et positivt samarbejde med den lokale kirke.

Tegn på at skolen lever op til frihed- og folkestyrekravet ses desuden i undervisninger samt i fagenes årsplaner især hos de ældste elever, hvor der fx i 9. klasse arbejdes med EU og Grundloven.

I år observerede jeg denne undervisning i samfundsfag i 8. klasse, som ud fra min vurdering indeholder adskillige tegn på, at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre:

I tidligere lektioner havde de arbejdet med udvikling af partiprogrammer, tiltrækning af partimedlemmer og partinavne. I denne lektion skulle hvert parti op på talerstolen og argumentere for det borgerforslag, som de mente skulle viderebehandles i folketinget. Eleverne var meget engagerede i denne "leg", hvor de efter præsentation af borgerforslaget skulle drøfte i deres partier, hvorvidt de som parti ville stemme for eller imod forslaget. De forslag, der havde flertal skulle viderebearbejdes i de efterfølgende lektioner.

Eleverne syntes, det var sjovt at afprøve dette og tog det ret seriøst. Læreren perspektiverede undervejs til processer, der også finder sted i Folketinget.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Det er fortsat mit indtryk, at skolen virker optaget af at bidrage til demokratisk dannelse af den enkelte elev. Det fornemmes i skolens ånd, i skolens værdier og i undervisningen.

I nogle lektioner har jeg observeret høj grad af elevindflydelse og lærere, der formåede at vise alle elever, at hver "stemme" var værdifuld. I andre lektioner var der kun få tegn på dette. Det er ud fra min vurdering noget man med fordel kan blive ved med at have fokus på.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

Efter samtale med lærere og ledelse har de på Fænøsund friskole lagt ind i årsplanen, at der i 8. klasse skal arbejdes med menneskerettigheder.

I forbindelse med observation af kristendomsundervisningen blev der desuden refereret til og talt om menneskerettigheder. Det er mit indtryk, at det pt. inddrages i nogle sammenhænge, hvor det er relevant, men det kan være en vigtig opmærksomhed at opdatere lærerne på de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, så de i højere grad får grebet de oplagte muligheder for at drage paralleller til dette i den daglige undervisning.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

Jeg har ikke observeret kønsopdelte aktiviteter og det er mit indtryk, at de fleste undervisere er meget opmærksomme på dette.

Jeg har dog en bemærkning. Hvor elever i indskolingene gerne leger på tværs af køn, var der flere eksempler på situationer på mellemtrinnet, hvor det kan virke som om, at kønnene er mere adskilte - både i frikvarterer og i undervisningen. Der kom fx en bemærkning fra en elev (pige), der ikke gad sidde som eneste pige i en gruppe sammen med tre drenge.

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Jeg har ikke overværet undervisning, hvor der er blevet talt om dette emne, men det er mit indtryk, at de på denne skole betragter deres elever som mennesker, der er forskellige på alle mulige parametre.

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Fænøsund Friskole har elevrådet Fæmo, der er et elevråd bestående af to elever fra hver klasse fra 4. til 9. klasse. Skolen har fortsat et elevråd, men pga Covid19 har det været mindre aktivt i dette skoleår.

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

Dette er der i følge lederen arbejdet med på skolen i dette skoleår.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

Dette er der i følge lederen arbejdet med på skolen i dette skoleår.

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Ja

21.1 Oplys navn og adresse og beløb i kr. eksklusive moms i forbindelse med donatorer, der har givet en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Donationerne kan være givet som kontantbeløb, varer, tjenesteydelser mv.

Navn	Adresse	Beløb i kroner
Fonden for Fynske Banknk	Centrumpladsen 19, 5700 Svendborg	57000,00

21.2 Angiv den samlede størrelse af alle donationer i kr. eksklusive moms.

57000,00 kr.

22. Tilsynets sammenfatning

Med denne beskrivelse af mine tilsynsbesøg kan jeg dokumentere, at Fænøsund Friskole fortsat leverer et undervisningstilbud, der opfylder, hvad der kan forventes i folkeskolen.

Det er ligeledes en skole, der lever op til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, og som styrker elevernes demokratiske dannelse. Jeg har set undervisning, der ud over det rent faglige, fokuserede på udvikling af det sociale og det personlige.

I det kommende skoleår vil jeg i højere grad prioritere besøg i overbygningen samt de praktisk/musiske fag. Jeg vil desuden observere færre lektioner og i stedet prioritere mere tid til samtaler med de enkelte undervisere om materialevalg, elevinddragelse og undervisningsdifferentiering.